

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicitățile mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAMĂ** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ului colector.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 136.

Brașov, Sâmbătă 21 Iunie (4 Iulie).

1903.

Crisa partidului kossuthist.

Când am aprețiat exclamările caracteristice, cu cari cei din stânga extremă au întâmpinat declarațiile noului ministru-president, făcute în ședința de Marți, când am arătat, că Barabaș și aderenții săi personali întorcându-se spre contele Khuen-Hedervary, au strigat: „ne-ai păcălit, ne-ai înșelat!” am dis, că presimțul acesta al celor din ceta lui Barabaș poate să fie mai acomodat realității, decât scurta lor prevedere, ce s'a exprimat în cuvintele: „dér ne vom sci noi ajuta!”

N'aveam știință încă, pe când am scris aceste, despre conferința cea critică, ce a avut-o partidul independent în noaptea de Marți spre Miercuri, despre demisiunea lui Francisc Kossuth ca președinte al partidului și despre eșirea lui din partid cu alți cinci amici ai săi.

Cuvintele, ce le-a adresat Kossuth în momentul grav de despărțire soților săi din partid, au fost aproape profetice. Ele justifică pe deplin judecata noastră de mai sus și esplică motivele, pentru cari fiul dictatorului de odinioară al Ungariei nu e nici-decum de părere, că ar fi consult și cuminte ca partidul independent să provoace de-adeptul forța militară a monarhiei, prin călcarea cuvântului dat guvernului și continuarea obstrucțiunii.

Când a vădut, că partea cea mai mare din partidul lui, cu vice-președintele Barabaș în frunte, s'a conjurat pentru a zădărnici învoiala ce a încheiat-o el cu Khuen-Hedervary în numele partidului și care a fost ratificată de acesta, Francisc Kossuth rosti câtra soții săi de principii următoarele grave cuvinte:

„N'am incredere în spiritul „acela public al națiunii, care s'ar crede destul de tare, încât în mod „triumfător să potă da piept cu „forța, decă va veni. Nu voiesc așa „dér ca cu numele meu să espun „téra a da în brânci cu rușine”.

Cu alte cuvinte Kossuth le-a spus celor mai neastemperați din partidul său: Băgați de sémă, căci de veți forța lucrurile prin continuarea obstrucției, veți provoca o reacțiune, față cu care națiunea nu va mai pute isbuti!

Așa a vorbit fiul lui Ludovic Kossuth, despre care numai cu câteva zile înainte foile din Viena scrieau, că înaintea pretensiunii lui a trebuit să se plece omul de incredere al împăratului, că sub conducerea lui minoritatea a răsturnat principiul majorității și că el este aș stăpân nu numai pe situația interioară a Ungariei, ci pe aceea a monarhiei întregi.

Resoanele și precauțiunea lui Francisc Kossuth nu mai au trecut între estremii surscitați de bătaia valurilor agitațiunii, ce a cuprins totă maghiarimea din țară la strigătul după armată maghiară, limbă de comandă, embleme maghiare și la tipetele în contra imnului „Gott erhalte”. Curentul intransigent a in-

vins și astfel Kossuth s'a vădut constrins a se retrage din partid, ca să nu trebuiască să-și calce cuvântul dat.

Partidul kossuthist se află în plină crasă. Scisiunea în sinul lui e destul de invederat pronunțată. Cu Kossuth merg toți aderenții săi intimi, ér Barabaș rămâne cu amicii săi, cari formeză de-ocamdată majoritatea. Aceștia din urmă pretind a reprezenta opiniunea poporului maghiar, pe care a nu-o fi cunoscut regretă adenc Kossuth în discursul său de adio.

Dér nu numai partidul opozițional, ci și cel guvernamental este sgduit de o crasă grea.

Care e aș situația lui Khuen-Hedervary în fața acestor aparițiuni? El nu se poate increde în majoritatea sa, care asemenea privesce la el ca la un străin. Abia s'a prezentat dietei și étă că stă față éráși cu obstrucțiunea, căci deja vorbirile lungi, ce se țin asupra programului său, sunt o apucătură obstrucționistă.

Póte că scisiunea în sinul partidului kossuthist să-i vină în ajutorul contelui Khuen, se póte ca în cele din urmă să se convingă mulți și din cei-ce au rămas cu Barabaș, că nu prea sunt prospecte de a elupta limba de comandă maghiară în armată.

Unde va rămâne însă părerea poporului agitat, a celor trei-deci de mii de delegați din ținuturile maghiare purtați pe la Pesta, ca să reclame realizarea postulatelor naționale? Cu greu vor mai scăpa acum de spiritele, ce le-au deșteptat.

Khuen Hedervary a ajuns, chiar acum la început, în situația, pe care voia tocmai s'o înlature: în *obstrucțiune*. Cât va dura obstrucția acesta, nu se scia. Fapt este însă, că situația e actualmente cât se póte de *critică*, ér gravitatea crizei din Ungaria o măresce și *crisa austriacă*, crisa pactului și crisa dualismului. Situația lui Khuen-Hedervary este extrem de dificilă și din cauză, că nu se póte rezima pe o majoritate devotată, ér pactul ce l'a încheiat cu Kossuth s'a zădărnicit prin atitudinea majorității membrilor partidului independent, cari sunt decisi a continua lupta în dietă. Mulți dintre politicianii maghiari sunt extrem îngrijați de ceea-ce are să urmeze și nu sunt tocmai rari aceia, cari îngrijați de viitor véd înaintea lor plutind fantoma absolutismului.

Germanii austriaci și obstrucțiunea maghiară. Intr'o convorbire, ce a avut-o conducătorul partidului german progresist Dr. *Eppinger* c'un diarist din Viena, cel dintăiu s'a pronunțat astfel relativ la situația creată de obstrucțiunea kossuthistă:

„Concesiunile puse în vedere opoziției maghiare pe teren militar, au făcut în multe părți, însă mai cu sémă între Germanii Boemiei, o impresiune foarte rea. In afară de desavantajele obiective, ce amenință a resulta din asemenea inovațiuni în organizația armatei comune, — și așa unul din puținii stâlpi ai unității monarhiei, — acest succes al partidului maghiar independent trebuie să încurageze și să stimuleze partidele radicale ale tu-

turor națiunilor, de a procede fără de nici o cruțare.

Toemai Cehii vor fi cei dintăiu, cari arăcând asupra exemplului unguresc, vor propaga și vor urma mai departe principiul, că *numai prin exploatarea situațiunii strimtorate a statului* se póte câștiga în momente *critice* un avantaj național. Politica de estorcare intenționată de obstrucțiunea cehică în „Reichsrath”, care ar fi să fie coplesită prin realizarea pactului cu Ungaria, va primi prin modul acesta de soluțiune nou nutremânt, și de sigur ea nu va dispăre. Tot așa de aproape de mintea omului este, că ori-ce concesiune făcută Ungariei pe contul unității monarhiei, e *aptă a întări ideea autonomistă* și mână apa pe móra adversarilor centralismului, sub care stare de lucruri éráși numai Germanii, apărătorii acestui centralism, vor avé să suferă.”

Crisa partidului kossuthist. Am amintit éri, că Francisc Kossuth, care a demisionat ca președinte al partidului independent, rugat fiind de o delegație a partidului să primesească a fi éráși șef, a declarat categoric, că acesta n'o póte face, însă n'are să iasă din partid. In urma acesta la propunerea lui Barabaș, partidul în conferință, ce a avut-o alaltăieri séra, a votat *incredere* lui Francisc Kossuth și a decis să mérégă cu toții la locuința lui, ca să-l róge a primi să fie éráși șeful partidului. Kossuth a declarat, că între el și între Khuen-Hedervary s'a făcut o *invoială*, căreia aș nu póte să-i satisfacă. Părerile lui nu se unesc cu părerile partidului, crede prin urmare că divergențele nu pot fi aplanate, dér nu ia *nici o răspundere pentru faptele membrilor partidului*. — Barabaș l'a rugat din nou pe Kossuth, ca după o gândire de 4—5 zile să dea un răspuns în merit, decă primesece ori să fie presidentul partidului. Kossuth s'a învoit și a promis, că o va face. Partidul a decis, ca în locul lui Kossuth de-ocamdată să nu alégă pe nimeni.

„Magyarország” spune, că elementele răsboinice sunt decise a urma lupta și sunt hotărâte a trage și consecuențele, adecă a eși din clubul partidului. Patru-deci și cinci de deputați opoziționali vor lupta, fără nici o considerare, pentru „drepturile naționale”.

Partidul liberal încă se află într'o mare fierbere. Numéroși membrii au părăsit Budapesta. „Bud. Hirlap” spune, că unul din membrii distinși ai acestui partid a dis: „Partidul liberal e pe calea descompunerii. N'a cădut însă liberalismul, ci m'e témă, că un pericol amenință pactul de la 67, decă forțele intacte din partid nu-și vor da mâna, ca să-l salveze”.

Ce dic Austriacii? Unii din membrii partidului liberal au adus din Viena scirea, că acolo e o adevărată revoltă din cauza concesiunilor, ce i-s'au făcut partidului independent. In cercurile politice austriace să accentuează părerea, că *împăratul ar trebui să abdică*, ca să se dea prin acesta o bună lecție celor din Ungaria, unde situația ar fi ajuns la punctul, încât nu pare esclus, ca Francisc Kossuth să devină aș mâne ministru-president. — Scirile acestea sunt răspândite, firesce, de diarele maghiare, sciri necontrolate, și noi le înregistram numai pentru a arăta, că de turbure e situațiunea în monarhia dualistă.

Noul Ban croat. Oficioul „Bud. Tud.” anunță, că Majestatea Sa a numit pe contele Teodor *Fejacevich* Ban al Croației-Slovaniei-Dalmației. Măne, in 4 Iulie, noul Ban va presta jurământul.

§. 14 in Austria. „Wiener Zeitung” publică o patentă împărătescă cu data de 29 Iunie 1903, care dispune, ca dările și competențele, precum și cheltuelile de stat de la 1 Iulie până la 31 Decembrie să se încasseze, respective să se dea pe baza §-lui 14 din legea fundamentală de la 1867.

Pericolul turco-bulgar. Din Sofia se anunță, că trupele bulgare de la frontiera turcescă au băgat de sémă, că *Turcia concentrează armată la granița bulgară* și în același timp în vilaele turcesci *góna contra Bulgarilor* a luat éráși proporții mari.

Lucrurile acestea au produs o mare neliniște în întreaga Bulgaria și guvernul din Sofia a adresat o notă circulară reprezentanților săi din străinătate, în care îi îndrumază să facă atente puterile la *pericolul*, ce ar urma din toate acestea. Nota face responsabilă Pórta de urmări și declară atitudinea Turciei de dușmănosă. Atât Austro-Ungaria, cât și Rusia au însărcinat pe reprezentanții lor din Constantinopol, să *avertiseze* Pórta pentru schimbarea atitudinii sale, care ușor póte da ansă la interpretări greșite.

Pe când din Constantinopol se telegrafiază, că Bulgaria întrégă e stăpănită aș de *curentul răsboiului*, marele diar rusesc „*Novoje Vremja*” este informat din Sofia, că *situația în Macedonia e din cele mai desperate*. Autoritățile militare și civile, sub pretextul, că trebuie să reglementeze pe membrii comitetelor macedonene, iau atitudine ostilă contra paciniceii populațiuni și o silesc să se refugieze parte în Bulgaria, parte în munți, unde refugiații înmulțesc elementele revoluționare. Din vilaetul Adrianopol s'au refugiat la Burgas 3000 de ómeni. In urma acesta situația guvernului bulgar a devenit foarte dificilă. Numéroșii emigranți macedoneni și populația din Bulgaria este în mare măsură agitată. Afară de acesta — declară ministrul president bulgar — *Turcia concentrează trupe mari din cavalerie și artilerie la granița bulgară*. Situația silesc pe Bulgaria, să stea gata pentru ori-ce eventualitate.

Antecedentele regicidului din Belgrad.

Despre antecedentele regicidului din Belgrad se comunică următoarele:

Inainte de sévrișirea crimei, conjurații au dobândit depline garanții din Austria și Rusia, că la cas de detronare a regelui Alesandru, aceste două mari puteri vor *recunosce* pe Petru Karageorghievici de rege al Serbiei. De sine înțeles, că cele două mari puteri nici nu bănuiau măcar, că părechea regală va fi asasinată.

Ofițerii conjurați, al căror număr trecea peste 300, erau în întreaga țară în contact neîntrerupt prin firul telegrafic. Armata inițiată în planul conjurațiunii, a ocupat toate edificiile postale și aparatele telegrafice erau mănuite de ofițeri.

In interiorul țării trupele erau gata pentru cazul când conjuraților din Belgrad

nu li-ar fi succes a-și duce la bun sfârșit opera lor și pentru cazul când regele Alexandru ar fi aplicat retorsiunii contra lor. S'a plănuțit o revoluțiune și dimpreună cu populația țării voiau să detroneze pe Alexandru.

Pentru ca însă să se evite vătări mari de sânge în decursul revoluțiunii, au pus mâna pe depozitele de arme și n'ar fi dat arme răsculaților civili, decât în cazul cel mai extrem. Cartușele au fost schimbate, așa că în locul cartușelor pline, au pus patrone goale. Ofițerii conjurați au făcut imposibil de folosit tunurile prin aceea, că au luat un șurub de la închidătorul tunului. Cu astfel de pregătiri, conjurații ușor ar fi putut desarma trupele fidele regelui Alexandru, fără de a-se întâmpla vătări de sânge mai mari.

Un jubileu de 25 de ani de serviciu.

Primarul orașului nostru, d-l *Francisc Hiemesch*, serbăză astăzi aniversarea a douăzeci și cinci de ani, de când a intrat în serviciul comunei Brașov. Deja la adunarea trecută a reprezentanței orașenești, în care s'a făcut noua alegere a funcționarilor comunei, d-l vice-span al comitatului Brașov a accentuat între aplauzele generale, că primarul Hiemesch, care a fost cu unanimitate reales în postul său, împlinește tocmai acum 25 de ani de când servește cu zel și devotament comuna noastră urbană, dezvoltând o activitate roditoare. D-l Hiemesch a fost timp de aproape 14 ani căpitan al orașului (șef de poliție), ér la 1898 fu ales primar. A avansat curând, dér în schimb a și corespuns chemării sale, dând dovezi de deosebită aptitudine și corectitate în oficiu, ceea-ce a contribuit să-și câștige simpatia populațiunii brașovene, a Sașilor nu mai puțin ca a Românilor și Maghiarilor. De la d-l Hiemesch, care este încă în floarea etății bărbătesci, așteptăm încă mult în ce privește conducerea d-
tina 170 de sfaturi înaltele scose d-
bace a afacerilor orașului nostru. Îi dorim viață lungă și isbânzi tot mai mari în activitatea sa pentru înaintarea și înflorirea Brașovului!

In onorea primarului jubilar s'a aranjat o festivitate intimă. În seara de 2 Iulie corpul funcționarilor orașului, condus de senatorul Oscar Alesius, s'a dus la locuința primarului, ca să-l felicite și să-i mulțumescă de bunul tratament de care tot-deuna i-a împărțit și până acum și să-i ureze binecuvântare de la Dumnezeu. D-l primar *Hiemesch* a răspuns mișcat mulțumindu-le de onorea ce i-au făcut și de sentimentele de alipire ce-i dovedesc, asigurându-i în același timp, că și pe viitor vor exista ca și în trecut raporturi intime între d-sa și funcționari.

În timpul acesta muzica comunală sosi dinaintea locuinței d-lui primar. Public numeros se adună aci. Muzica a cântat două marșuri și o romanță. Serenada s'a încheiat la orele 8 seara.

După serenadă s'a dat un banchet în onorea primarului la casa de tir de sub Tîmpa. A participat și d-l Fișpan conte Ștef. Lazar, d-l vicespan Frid. Jekel, d-l protonotar Panczel. Seria toastelor a deschis-o d-l senator Alesius, bând pentru cel serbătorit. D-l primar Hiemesch a mulțumit. A toastat apoi d-l fișpan conte Lazar în limba maghiară, apreciând meritele primarului, care a răspuns îndată mulțumind fișpanului. D-l vicespan Dr. Jekel a apreciat activitatea laborioasă a d-lui Hiemesch. Banchetul, la care s-au ținut și alte toast, a durat până noaptea târziu.

SCIRILE DILEI.

— 20 Iunie v.

„Mensa academica“ din Clușii. Diarul „E-k“ publică cu mare satisfacție scirea, că în ziua de 30 Iunie comitetul cantinei universitare (mensa academica) din Clușii a hotărât, ca pe viitor să fie sever interzis de a vorbi în localitățile

„mense“ în altă limbă, afară de limba maghiară. Numitul diar accentuează, că studenții români, cari beneficiau de înlesnirile acordate la această cantină creată prin „filantropie maghiară“, „abusau“ de ospitalitatea ce li-s'a oferit, vorbind „demonstrativ“ în limba română.

Se înțelege, că pentru urechile șoviniste ori-ce vorbă românească este echivalentă cu o demonstrație.

Fată cu manifestatia cea mai nouă a intoleranței în fosta capitală a Transilvaniei, datorita Românilor trebuie să fie a contribui cât mai urgent pentru Masa studenților români din Clușii, unde tinerii noștri se vor bucura cel puțin de libertatea de a vorbi în limba mamei lor, în timpul mâncării.

Din Beiuș ni-se scrie: „În clasa VIII a gimnasiului gr. cat. au fost în anul trecut 53 elevi, din cari nu s'au admis la esamenul de maturitate: 3, au repășit: 6, au fost relegați a repeta esamenul întreg peste un an: 5. Au obținut notă insuficientă dintr'un obiect și vor face corigența la toamnă: 8 inși, în total: 22. Au reușit: 31 și anume trei cu distincțiune: Șerban, Sabo și un evreu. Cu bine: 9, ér simplu: 19. — La examen a asistat pro-direktorul C. Natafalusy, care s'a arătat destul de binevoitor, toate întrebările le-a pus însă dânsul elevilor (!—Red.).—

Aici acuma se face predarea domeniului noului episcop. Instalarea se va face în Oradea la 2 August st. n.“

Masa studenților români din Brașov. A apărut „Darea de sémă V despre masa studenților din Brașov (anul 1902 și 1903) cu o reprivere istorică de Virgil Onițiu, director la gimnasiu. Anul ultim au fost împărțiti de beneficiul „mesei studenților“ 32 studenți, plătindu-se pentru fie-care câte 13 cor. Masa a fost și anul acesta sub grija d-lui Ioan și d-nei Elena Avrigeanu. Fondul general al mesei studenților se urcă la 17.775 corone 27 bani, cără care se mai adaogă fondurile speciale: 1) Ioan și Elena Săbădeanu, 2) Valeriu Bologa, 3) Haralambie T. Stănescu, 4) Iordan Munteanu, 5) Elena Andrei Popovici, în total, efecte: 4600, numără: 20.863 cor. 85 bani. Sporul anului acestuia, numără: 3.665 cor. 31 bani. D-l director V. Onițiu, în calitate de deputat sinodal, a făcut propunerea în sinodul arhidieceșan pentru înființarea unui internat în Brașov. Ven. consistoriu va prezenta la sesiunea din 1904 raport detaliat în privința acesta.

Un interview cu T. Herzl. În „Egyenlőség“ din Budapesta un anonim publică un interview avut cu Teodor Herzl din Viena, cunoscutul șef al mișcării sioniste. Interviewantul l'a rugat pe Herzl să nu introducă sionismul în Ungaria, unde naționalitățile și de altmintea fac destul bucluc. „Ce mai nevoie e de-o nouă mișcare naționalistă?“ dicea interviewantul. „Noi ne-am identificat cu trup cu suflet cu Maghiarii“. „Noi suntem Maghiari“. — „Așa diceți voi“ răspunde Herzl, dér nu vă prea crede lumea. — Eu n'am să întind mișcarea asupra Ungariei, fiind-că cât mai curând o să vă faceți sioniști fără să vă roge cine-va“. — „Cum așa?“ — „O să vedeți, că în Ungaria în curând o să isbucnescă o agitație antisemită mult mai intensivă, decât în Austria și atunci vrând nevrând o să cădeți în brațele sionismului“.

Este curioasă coincidența afirmării maghiarismului evreilor cu plângerea diarului „Ellenzék“ din Clușii, care dice, că în acel oraș se înmulțesc în fie-care și firmele cu inscripție evreiească.

„Intoleranță oficiasă“. Sub titlul acesta „Act.“ din Orăștie aduce scirea, că Archiducele Iosif fiind în inspecția honveimei la Deva, s'a dat un banchet în onorea lui, la care n'a fost invitat rabinul din acel oraș. O fôie maghiară din Deva face mare gălăgie pe această temă și ceea-ce este mai curios, e că vice-spanul pune vina pe primar, primarul pe mareșalul curții, și nu știu acum cum se se

scuze, că n'au invitat pe rabinul la banchet...

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la „Stéua“ instit. de economii din Petrea-Română 20 cor. Primăscă onorata Redacțiune cele mai căldurose mulțămite. — Direcț. școl. medii gr. or. rom.

Pentru amatorii de fotografie. Aparate de fotografie pentru salon și voiaj foarte renumite; aparate pentru fotografi la moment, precum și toate articolele necesare, se pot procura dela A. MOLL liferantul curții c. și r. din Viena, Tuchlauben Nr. 9. Manufactură fotografică fondată la anul 1854. La cerere liste mari ilustrate, coștinând prețurile gratis. Depozite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth Farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoții.

Pentru o biserică.

Tinerimea română din Copand și împrejurime invită la petrecerea de vară ce o va aranja în 12 Iulie st. n. a. c. în școlă gr. cat. din Copand. Inceputul la 6 ore p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 60 bani, de familie 3 corone. Venitul curat este destinat pentru fondul de edificare a sf. biserici din loc. Contribuiri-ile peste taxa de intrare sunt a se adresa d-lui George Pătăceanu, cand. de adv. (Turda, Torda Aranyos m.) se primesc cu mulțămite și se vor publica.

Comitetul aranjator: George Pătăceanu președinte, Eugen Crișianu v. președinte, Ioan Bosian secretar, Emil Mureșianu cassar, Silviu Chisiu controlor. Membrii: Alesandru Brumariu, Alesandru Pop, Augustin Rațiu, Aurel Gajia, Benjamin Colceriu, Emil Cenariu, Emil Petricaș, Emil Pop, Emil Poruțiu, Eugen Mezei, George Ciugudeanu, George Giurgiu, Gregoriu Bologa, Gregoriu Rusu, Ioachim Pop, Ioan Bologa, Ioan Chiș, Ioan Covrig, Ioan Hârșian, Ioan Irimieș, Ioan Nemeș, Irimie Rusu, Iuliu Codarcea, Iuliu Z. Iambor, Mihail Moldovanu, Miron Chirila, Ștefan Felezau, Teodor Irimieș, Vasile Săndeanu.

Din incidentul acestei petreceri ni-se trimite spre publicare și următorul apel: Biserica din Comunitatea Săna Kăi înaltă, în care se manifestă quintesanta vieții sufletesci a omului prin deprinderea sentimentelor religioase ideale, este fără îndoială un bun omenesc neprețuit.

Pentru noi Biserica este mai mult. Pentru noi, la cari legea și credința strămoșească e concreșcută cu limba și individualitatea noastră etică de popor, Biserica este nu numai sanctuar, ci și pavăză puternică a celor mai prețioase comori spirituale a ființei noastre naționale.

Când pătunși de însemnătatea Bisericeii în viața neamului nostru, în înțelegere cu comitetul parochial al comunei curat românești Copand ai cărei poporenii credincioși simțesc lipsa unui locaș sfânt potrivit pentru deprinderea sentimentelor sale sale pii, ne-am ținut de datorință plăcută a contribui la sporirea fondului de edificare a bisericeii de acolo, prin aranjarea unei petreceri de vară, ne permitem a trece marginile unei manifestațiuni locale și a apela la întreg publicul românesc ca din incidentul pe trecerei noastre, să binevoiască a sprijini cu obolul său scopul măreț al aceleia și astfel să aducă jertfă bine primită pe altarul național.

Comitetul aranjator.

De-ale jurnalismului.

Am publicat nu de mult trei foiletoane asupra jurnalismului german. Într'unul din ele se amintea ceva despre felul cum se redactază unele diare cu forfecile.

Forfecile sunt un instrument tot așa de indispensabil într'o redacție, ca și într'un atelier de croitorie. E vorba însă cum le întrebuințază cine-va.

Foile de dincôce de Carpați reproduc cu preferență câte o nuvelă, schiță sau disertațiune din vr'o fôie seu revistă de peste Carpați, mai ales decât cea nuvelă, schiță seu disertațiune se distinge printr'o limbă curată și frase bine încheiate.

Lucrul e ușor de înțeles. Noi cești de dincôce suntem doritori de limbă fru-

mósă și corectă românească, ne edificăm așa dicend cetind vr'o novelă draguță eșită din condeiu vr'unui distins scriitor transcarpatin și îi sorbim cu plăcere propozițiile.

Este însă ôre-cum de sine înțeles, că la sfârșitul publicațiunii reproduse, pe lângă numele autorului, nu e permis nici odată să uităm de isvorul de unde am scos novela etc, și în parantes tot-deuna să punem și numele revistei.

Așa cere cinstea literară.

*

Unii scriitori sunt foarte sensibili în privința acesta și decât le reproduc chiar numai o scire, fără să indicie isvorul, se supără și se indignază. „Cum? Munca mea cinstită, originală seu traducere, fie chiar și numai o scire, este proprietatea mea! Eu am căutat-o, eu m'am necăjit traducându-o, și uite piratul asta mi-o șterpelesce de-a gata, mi-o taie cu forfecile și umple colónele cu munca altuia!“

Și nu poți să nu-i dai dreptate scriitorului, cum nu poți să nu dai dreptate proprietarului unei grădini cu pomi, când se supără, decât cine-va îi fură merele.

*

Pentru lucruri mai neînsemnate, muncite de noi și reproduse de alții nici odată nu ne-am supărat, deși n'am prea putut pricepe, de ce ei nu indică isvorul...

Nu e mai puțin adevărat însă, că la articole mai mărișore, adesea adunate cu multă migalélă, când le vedeam reproduse în alte diare, fără să spună, că sunt luate de la noi — nu puteam să nu ne indignăm.

Tot așa ne indignam și când reproducția se făcea într'un mod neghiob, în cât i-se strica tot rostul.

Să vedem câte-va exemple:

Prin Martie anul trecut, unul dintre colaboratorii noștri într'un foileton, ce făcea parte dintr'o serie de impresii și amintiri, descrie bravura unui Român, care cu țiscarea vieții sale a scăpat de mörte două femei neputincioase, pe cari valurile Someșului le ducea cu luntrea răsturnată la peire sigură.

Vrând a da acestei descrieri o formă literară pe cât se pôte de sugestivă, colaboratorul nostru a enarat încă o întâmplare analógă, petrecută în Italia și care dăduse poetului german Bürger subiectul pentru renumita baladă „Das Lied vom braven Manne.“

Una din foile noastre se apucă și taie cu forfecile capul foiletonului și-l aruncă în foc, ér còda cu bravura Românului o reproduce, ca și cum ar fi un articol de reportaj asupra unei nenorociri. Tot odată, fără să-l fi autorizat cine-va, descopere numele colaboratorului, care semnase foiletonul cu un pseudonim. Numai de un lucru nu și-a adus aminte surata, de a spune și numele diarului, unde s'a publicat foiletonul, pe care l'a reproduc trunchiat...

Anul acesta tot prin Martie, „G. T.“ publică un alt foileton cu titlul „Mörte năprasnică“.

Aceeași fôie se apucă și îl trunchiează, reproducând partea, care se vede că i-a plăcut mai mult cu Firóna și cu proprietarul din Rêstoci, care s'a înecat cu un os de pesce. Și în partea acesta face din „proprietarul“ din Rêstoci..., un „grof“. fără să-l fi autorizat cineva. Sub fragmentul acesta, reproduc ad libitum, binevoiesce apoi surata a pune pseudonimul colaboratorului nostru, nu găsesce însă de cuvîință a pune și numele „Gazetei“ de unde a forfecat foiletonul mutilat.

*

În numărul 66 al „G. T.“ (22 Martie st. v.) se începe publicarea unui articol „Bismarck și Români“, cules, adnotat, comentat și tradus din nemțesece după memoriile regelui Carol, cu multă ostentă de un colaborator al nostru.

„Tribuna Poporului“ din Arad, fără să aștepte sfârșitul articolului, începe cu reproducerea în Nr.-ul de la 25 Martie și reproduce în numărul seu de la 30 Martie și sfârșitul, punând ca iscălitură pseudoni-

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851 de Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este azi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii de Veronica Micu,* regretata noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete* de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

7) *„Vrei să te iubească bărbatu?“* Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în caxt, de D. Ionescu, profesor de gimnastică a liceului Lazăr și la școala normală de instructori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Sufu, o interesantă conferință ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii* de F. M. Stoianescu. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de lauda, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Monologuri în versuri seria a 2-a după Auguste Vacquerie. Eugene Maugel, Unland, Emile Goudean. E. Grenet-Dancour și L. Ralisbonne, de Nicolae Țincu, 1 cor. plus 5 b. porto.

Istoria lui Stan Pășitul. Partea a II-a. Femeia în versuri pentru popor de I. Tom. Totan învățător, preț. 20 b. plus 3 b. prt.

Buchete de flori, culese din grădina limbei române pentru copii, fascicola III, de I. T. Totan, inv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Prețul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, proză și versuri, de Sextil Pascaru. Prețul cor. 1.60. pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferința ținută la Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885. prețul 50 b. plus porto 5 bani

Îmbunătățirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu, prețul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mă uita! Colecțiune de versuri pentru ocaziuni funebreale. Aranjată prin N. F. Negruțiu. Ediț. IV. Prețul 50 bani. (+ 5 b. p.)

Pribeag, ediția I-a de Ioan Iosif Șeop. Preț. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preț. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitori, cetitori și critici de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului său cântarea sărbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adică Cântări la morți, adunate de I. Pop-Reteganul. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Edițiunea „Amicului Familiei“. Prețul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre și lumini poezii de Em. Părdăanu, cor. 2.50 (porto 20 b.)

Asupra situațiunei, articoli și foișore de Iona A. Lăpatad. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii noue scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca preot. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Prețul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influența francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iași. Cu 50 b. + 5 b. porto.

Români Soceleni. Cauzele decadenței lor economice și mijloacele de îndreptare. Disertațiune de Ioan I. Lăpatad. 30 bani plus 5 bani porto.

Trilby, roman în românesce de Afin zela Tuscia. Prețul 2 cor plus 20 bani porto.

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor și aplicațiunile lor la națiunea noastră“ de Ioan Clinciu profesor fa București. Prețul 2 cor. (+ 10 bani porto.)

Cartea Săténului, romanele de Em. Părdăanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In veltóre“ romanele și impresii de Vlăhuța, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei“, Anul I. foiță de cunoscințe folositoare de prof. I. Moisil-legat în țări costă 5 cor. (por. 20 b.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel său Pribeagul îndrăgostit Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto.)

Buchetul, culegere de cântări bătrânești și naționale de I. Pop Reteganul. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Sucin. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

125 chinturi de cari strigă feciorii în joc, de I. P. Reteganul. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Nopti de ernă romanele pentru popor, de George Simu. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4°. 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opăsurii, cât cioplite. cât pilite și la lume împărțite. de I. P. Reteganul. Vre-o 60 de poezii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schițe din Italia de Teodor Bulc. prețul 2 cor. (+ 20 b. porto.)

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

Poesii populare despre Avram Iancu așunate și publicate de Simeon Fl. Marian. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someșandă, poezii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bogariu. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

Dracul, romanele de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 bani (cu porto 25 bani.)

Țiganii, schița istorică, de I. P. Reteganul. Prețul 1 cor. (+10 bani porto.)

Cuvinte de aur său învățătură înțelepte date de un părinte fiului său. Din operele lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Someșandă preot gr. cat. în Seplai. Cu permisiunea prea Veneratului Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Escursiuni pe munții Țerei Bârsei și ai Făgărașului din punctul „La om“ de pe „Buceia“ până dincolo de „Negoiul“. Descrieri, întregite cu schițe istorice despre Castelele și țera Făgărașului de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetului Făgăraș. Prețul 2 le plus 10 b. porto.

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Această broșură conține poezii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani (+ 56 b. porto.)

Trandafiri și Viorele. Poesii populare culese și ordinate de Ioan Pop Reteganul. Ediț. III. Prețul redus 60 bani (+ 10 b. p.)

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. porto.)

Doi prinși în cursă, comedia într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

Dr. Iosif Frapparti prelucrată de Ioan Papiu. Prețul 60 bani plus 10 bani porto.

Dialogul Țiganului cu Săn-Petru la porța raiului său glume și petrecere de ajuns. Manual lucrat după biblia țigănească de Aron Boca Velchereanu 50 bani plus 5 b. porto.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Dinu Millan roman. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rocha Catiței. Amedeo Madini. Din viața tristă După natu. a. Bacalaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Proba de foc, comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Someșandă n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Buna chivernisală, carte pentru toți întocmită după ideile ui Sam. Smiles de Theodor V. Păcățianu. 40 bani plus 5 b. porto.

„Clupe de repaus“ de Sorcovă. Un volum elegant, care poate ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 corone. (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Cr-dem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. În acest volum găsim un limbaj frumos românesc și niște povestiri scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o totă. Se poate procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

„Pe pragul mormântului“ de prețul G. Simu, conține versuri funebreale pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto.)

Proză și versuri. fabule de Gr. M. Alexandrescu prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I din „*Novele*“ de Vasile Ranta Buticescu. Broșura are 286 pagini și conține istorioare frumoase scrise într'un limbaj plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Pentru Sesonul de vară

în Scheiu, șirul spitalului nr. 10, seu strada Caterinei nr. 2, (lângă școalele române), într'un loc foarte frumos și sănătos, cu grădină mare, bine arangiată, cu foișore și vedere frumoasă, în fața soarelui, este o locuință constatătoare din 3 camere frumos mobilate, cu entré separat, bucătărie, apeduct etc. **Se pot închiria imediat** pentru sesonul de vară.

Informații se pot lua tot acolo îndărēt în curte, spre grădină.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiță este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subsciererea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântee, în contra cărceilor și acrolei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bătă femesești a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de rēcică. Prețul unei sticle originale plumbate, Corone 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peli, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei buciți Cor. — 40 Cinci buciți Corone 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Triniterea principală prin Farmacistul A. MOLL,
c. și p. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anunit preparatele provădute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.		Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 ,,		Pe șese luni . . . 20 ,,
Pe un an 24 ,,		Pe un an 40 ,,

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.		Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . 2 ,,		Pe șese luni . . . 4 ,,
Pe trei luni . . . 1 ,,		Pe trei luni . . . 2 ,,

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin — mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.